

[Finansministeren.]

opfattelse, at denne stigende linie i overskuddet ikke kunne fortsætte, og der blev gennemført en ikke uvæsentlig lempelse i statsindkomstkatten, særlig for de mindre og mellemstore indkomster, samt en generel nedsættelse af udligningsskatten. Som følge af den nævnte udgiftsstigning fra 1948—49 til 1949—50 og som følge af skattenedsættelsen ifjor vil overskuddet i indværende finansår blive ca. 200 mill. kr. mindre end i 1948—49. Når man i de foregående år bevidst har stræbt mod at tilvejebringe et stigende overskud på statsbudgettet, beror det som ofte tidligere fremhævet på, at man er gået ud fra, at tilstedeværelsen af et sådant overskud ville modvirke de inflationstendenser, som har været tilstede i årene efter krigen. Indkomstopsgningen over statsfinanserne har været et led i den saneringspolitik, som alle de demokratiske partier har været enige om at følge efter krigen.

Baggrunden for de foregående års finanspolitik var jo den, at der efter krigen — og som følge af krigen — var en overskudskøbekraft her i landet, som medførte et inflatorisk pres på priser og lønninger. Befolkningens indkomster var for store i forhold til mulighederne for at tilfredsstille efterspørgslen efter forbrugsvarer, når vi samtidig skulle komme videre med genopbygningen. Eller sagt på en anden måde, den private opsparingsbøjelighed var ikke stor nok til, at den private opsparing i forbindelse med lån og gaver fra udlandet kunne finansiere investeringer af det omfang, som var nødvendigt, hvis vi skulle fuldende genopbygningen indenfor en forholdsvis begrænset årrække. Derfor var det nødvendigt at begrænse efterspørgslen efter forbrugsvarer gennem finanspolitikken eller at supplere den private opsparing med en tilpas stor opsparing over statsbudgettet.

Den økonomiske udvikling i 1949 har i flere henseender haft en sådan karakter, at man efter min mening kan sige, at der er sket eller er ved at ske et omslag. Jeg tænker herved først og fremmest på den stigende tendens i arbejdsløsheden, som er det mest iøjnefaldende tegn på, at vi ikke længere har en sådan overskudsefterspørgsel, som f. eks. i 1946 og 1947 og delvis i 1948 førte til et betydeligt pres på priser og lønninger. Ganske vist er forholdet det, at produktionen fortsat har været stigende gennem 1949, og man kan også regne med, at den samlede beskæftigelse har været noget større end i 1948, men udbudet af arbejdskraft er vokset noget hurtigere end beskæf-

tigelsesmulighederne, hvilket sagt med andre ord betyder, at antallet af arbejdsløse er steget.

De overslag, der nu i forbindelse med udarbejdelsen af nationalbudgettet for 1950 er foretaget over produktionen og beskæftigelsen i 1950, tyder imidlertid på, at man ikke kan være sikker på, at stigningen i produktion og beskæftigelse vil fortsætte fremover i en sådan grad, at den holder mål med befolkningstilvæksten. Dette må nødvendigvis få konsekvenser også for tilrettelæggelsen af finanspolitikken. Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at de beregninger, der nu er foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af nationalbudgettet for 1950, tyder på, at den private opsparing har været stærkt stigende fra 1948 til 1949, og der er ikke grund til at vente, at opsparingsbøjeligheden skulle blive mindre i 1950. Det samlede investeringsomfang har i 1949 været en del større end i 1948, men der må regnes med nogen afsvækkelse i investeringslysten fremover.

Den konklusion, man når til i det nationalbudget, som om kort tid vil blive fremlagt for året 1950, går ud på, at den linie, som hidtil har været fulgt ved tilrettelæggelsen af finans- og pengepolitikken, må siges at have ført frem til det tilsigtede mål: at fjerne det af krigen skabte inflationspres fra den danske økonomi; dette må naturligvis tillægges stor betydning ikke mindst i den nuværende situation, hvor visse prisstigninger som følge af devalueringen er ved at slå igennem her i landet. Ved den fremtidige tilrettelæggelse af finanspolitikken vil det i højere grad end hidtil også være nødvendigt at tage hensyn til andre synspunkter.

Jeg har således foran omtalt hensynet til beskæftigelsessituationen, som nærmest talte for at slække noget på den stramme finanspolitik, vi hidtil har ført. Jeg vil imidlertid i denne forbindelse også pege på de to begivenheder, som satte så afgørende præg på den økonomiske udvikling i efteråret 1949: for det første devalueringerne og for det andet beslutningerne i Paris om at liberalisere udenrigshandelen i Vesteuropa. Devalueringerne har givet stødet til en række prisstigninger, og man har fra forskellig side været inde på, at denne prisopgang burde bekæmpes ved en anti-inflatorisk penge- og finanspolitik. Heroverfor vil jeg gerne fremhæve, at de prisstigninger, der har fundet sted som følge af, at importen er blevet dyrere, ikke er nogen følge af, at der her i landet er en overskudskøbekraft,